

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/06850-10
Saksbehandler Kåre Kristiansen

Utvalg	Møtedato
Fylkesutvalget	05.11.2024

Evje og Hornnes kommune - kommuneplanens samfunnsdel 2024 - 2034 - høring og offentlig ettersyn

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Fylkesutvalget er positive til høringsforslaget til ny samfunnsdel for Evje og Hornnes kommune.
2. Fylkesutvalget ber kommunen følge opp anbefalingene som de er beskrevet i saksfremstillingen.

Vedlegg

Forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2024-2034

Sammendrag

Evje og Hornnes kommune har sendt forslag til ny samfunnsdel i kommuneplanen på høring og offentlig ettersyn. Som høringspart kan fylkesutvalget anbefale justeringer til planen.

Fylkeskommunedirektøren er positiv til kommunes forslag til ny samfunnsdel i kommuneplanen. Det er positivt at kommunen behandler planen tidlig i ny valgperiode. Dette styrker kommunestyrets eierskap til planen og forsterker planen som politisk styringsverktøy.

Fylkeskommunedirektøren vurderer at planforslaget følger opp Regionplan Agder 2030 og innspill fylkesutvalget ga ved høring av planprogrammet. Fylkeskommunedirektøren anbefaler justering av enkelte avsnitt og videre oppfølging av planen.

Saksopplysninger

Evje og Hornnes kommune har sendt forslag til ny samfunnsdel i kommuneplanen på offentlig høring. Som regional planmyndighet skal fylkesutvalget vurdere om planforslaget følger opp Regionplan Agder 2030 og de innspill fylkeskommunen ga ved høring av planprogrammet, jevnfør sak 34/24 i fylkesutvalget 27. februar 2024. Fylkesutvalget kan i uttalelsen anbefale justeringer av planen.

Kommunen vurderer at ny plan i høyere grad vektlegger samhandlingen mellom tjenesteområder enn tidligere planer. Det nye planforslaget gir større rom for utøvelse av politikk i arbeidet med handlings- og økonomiplanen.

Planforslaget inneholder spisset utfordringsbilde, tre satsingsområder og avsnitt med arealstrategier.

Utfordringsbildet fremhever blant annet:

- Levekårsutfordringer som følger av høy andel barn av enslige forsørgere og barn som bor i familier med vedvarende lavinntekt.
- Demografiske endringer hvor eldre utgjør en stadig større andel av befolkningen
- Behovet for å redusere klimagassutslipp, fremme bærekraftig energiforbruk og produksjon, og tilpasse samfunnet til klimaendringer i tråd med nasjonal politikk og den kommunale klima- og energiplan
- Kommunens behov for å balansere behovene for tjenester, investeringer og drift innenfor gitte økonomiske rammer

I to arbeidsverksteder har kommunestyret diskutert utfordringsbildet og pekt på at følgende prioriteringer bør stå sentralt i kommunens arbeid de neste årene:

- Redusere sosial ulikhet
- Skape et aldersvennlig samfunn
- Skape trygge og gode oppvekstsvilkår
- Økt fokus på tidlig innsats og forebygging gjennom hele livet

Med utgangspunkt i disse visjoner foreslår planen følgende tre satsingsområder for kommunen:

- Attraktiv og livskraftig kommune
- Verdiskaping og bærekraft

- Utdanning og kompetanse

Områdene dekker kommunens rolle som tjenesteleverandør, samfunnsutvikler og lokaldemokratisk arena og inneholder mål og forslag til prioriteringer frem mot 2040. Satsingsområdene inneholder også forventninger til samarbeid med andre aktører.

Arealstrategiene

Arealstrategiene skal vise ønsket arealutvikling i et langsiktig perspektiv på 20 – 30 år, og være førende for arealforvaltning herunder kommuneplanens arealdel. Arealstrategiene er delt opp etter de tre bærekraftsdimensjonene og skal sikre trivsel, fysisk aktivitet og større trygghet for kommunens innbyggere.

Kommunen legger opp til at sentrum skal styrkes med uteområder og møteplasser, og at dagens sentrumssoner videreføres i kommuneplanens arealdel. Samtidig skal eksisterende bolig- og hytteområder med tilstrekkelig infrastruktur fortettes før nye områder utvikles. Arealstrategien legger opp til at næringsarealer i hovedsak skal utvikles i tilknytning til riksveg 9 og at store næringsområder prioriteres fremfor små.

Vurderinger

Det er positivt at Evje og Hornnes, som flere andre kommuner på Agder, reviderer kommuneplanens samfunnsdel tidlig i ny valgperiode. Fylkeskommunedirektøren vurderer at kommunen i stor grad har fulgt opp innspill fylkeskommunen ga ved høring av planprogrammet.

Planforslaget har en enkel og oversiktlig fremstilling av satsingsområder og mål. Sammenlignet med gjeldende samfunnsdel er det nye planforslaget kortet vesentlig ned og inneholder færre hovedmål og satsingsområder. Fylkeskommunedirektøren vurderer at det gir et godt utgangspunkt for videre prioriteringer av tiltak i handlings- og økonomiplanen. Planforslaget fremstår som et velegnet politisk styringsverktøy.

Utfordringsbildet og satsingsområder i planen speiler også godt Regionplan Agder 2030. Til tross for planforslagets korte format vurderer fylkeskommunedirektøren at planforslaget gir en god fremstilling av de vesentligste utfordringene i kommunen.

Fylkeskommunedirektøren har følgende vurdering av planens enkelte satsingsområder:

Klima, energi og miljø

Planforslaget får godt frem at det er nødvendig med omstilling for å føre en klima-, energi- og miljøpolitikk i tråd med egen kommunedelplan for klima og energi og nye nasjonale og regionale føringer. Dette er særlig tydelig i kommunens arealstrategier som inneholder gode prinsipper for en miljømessig bærekraftig arealforvaltning.

Fylkeskommunedirektøren er positiv til strategiene og vurderer at målene gir en god retning for kommunens arbeid med reduksjon av klimagassutslipp, sirkulær økonomi og ivaretagelse av naturverdier.

Fylkeskommunedirektøren anbefaler også at kommunen operasjonaliserer mål for klima med et årlig klimabudsjett som del av handlings- og økonomiplanen. Det vil gi en god oversikt og mulighet for å prioritere de klimatiltakene som skal gjennomføres. Dette er også i tråd med kommunens egen kommunedelplan for energi og klima, hvor innføring av klimabudsjett er planlagt til 2025.

Folkehelse og levekår

Folkehelse og levekår er sentrale tema som får oppmerksomhet i planen.

Fylkeskommunedirektøren vurderer at planforslaget peker på nødvendige behov for tilpasning til aldersvennlig samfunn og hindre utenforskap blant barn og unge. Planforslaget gir en god retning for kommunens arbeid ved blant annet å fremheve utdannelsesforløp, stedsutvikling og boligpolitikken som prioriterte innsatsområder.

Mange virkemidler for å skape bedre folkehelse finnes i andre sektorer enn helse, og det er også av stor betydning å ha samfunnsmessige tiltak for alle, kontra målrettede tiltak for de få.

Planforslaget får også godt frem at kommunens muligheter for å oppnå en positiv utvikling på disse områder avhenger av flere faktorer. Det gjelder blant annet omstilling og innovasjon i egen organisasjon, reduksjonen i økonomisk handlingsrom i offentlig sektor, tilgang til arbeidskraften i helse- og omsorgssektoren og samarbeidet med frivillige.

Kommunen kan vurdere å bygge ut avsnittet om kommunens økonomiske handlingsrom med en litt mer utfyllende beskrivelse av den overordnede økonomisk situasjonen i kommunen.

Fylkeskommunen har gitt kommunen tilsagn om tilskudd til utarbeidelse av kommunal frivillighetspolitikk. Fylkeskommunedirektøren er derfor positiv til at kommunen følger dette opp ved å innarbeide et mål om samarbeid med frivilligheten i kommuneplanens satsingsområder. Kommunen kan vurdere om det bør stå eksplisitt at man vil utvikle en kommunal frivillighetspolitikk som del av punktet.

Arealstrategier

Fylkeskommunedirektøren mener det er et godt grep å bygge arealstrategiene opp etter de tre bærekraftsdimensjonene.

Kommunen er regionsenter i Setesdal med mange byggeområder langs Riksveg 9 og store hytteområder. Fylkeskommunedirektøren vurderer at arealstrategiene gir en god retning for kommunens forvaltning av arealer for bolig, fritidsbolig og næring i et langsiktig perspektiv. Det er positivt at man vil styrke sentrum og prioritere fortetting i områder for bolig og fritidsboliger og utvikle næring langs Riksveg 9. Kommunen kan vurdere å skrive tidshorisonten for arealstrategiene eksplisitt inn i dokumentet. Det kan bidra til at det er enklere å skille mellom arealstrategiene og arbeidet med kommuneplanens arealdel som vanligvis har tidshorisont på 12 år.

Kommunen har områder for fritidsboliger rundt Gautestad (nordøst for sentrum) og i området rundt Fjellestad (sørvest for sentrum). Kommunen bør vurdere om de skal velge ut prioriterte områder for fritidsboliger. Kommunen har omkring 1500 fritidsboliger, men det bygges ikke mange fritidsboliger hvert år. Fortetting i utvalgte områder kan være hensiktsmessig med tanke på utnyttelse av areal og eksisterende infrastruktur.

Kommunen har relativt store arealreserver, særlig innenfor fritidsboliger, og har flere gamle reguleringsplaner. Det kan i praksis medføre at kommunen mister noe av muligheten for å styre arealbruken i kommunen med fare for at man bygger ned mer natur, dyrka mark og andre viktige arealer enn nødvendig. Det er derfor positivt at arealstrategiene legger opp til å revurdere tidligere vedtatt arealbruk ut ifra ny kunnskap og nye nasjonale føringer for miljø, klima, samfunnssikkerhet med mere.

Regionplan Agder 2030

Planens utfordringsbilde og satsingsområder samsvarer godt med tilsvarende avsnitt i nytt forslag til Regionplan Agder 2030.

Barn og unges interesser

Med samfunnsdelen i kommuneplanen vedtar kommunen langsiktige mål for utvikling av kommunesamfunnet. Planen inneholder flere mål innenfor alle satsingsområde som har stor relevans for barn og unge.

Konklusjon

Det er positivt at Evje og Hornnes reviderer samfunnsdelen av kommuneplanen tidlig i valgperioden. Den nye samfunnsdelen gir nytt kommunestyre mulighet til å styre utviklingen i kommunen. Dette styrker planen som et politisk styringsverktøy for kommunestyret i det videre arbeidet med arealdelen og handlings- og økonomiplanen.

Sammenlignet med gjeldende plan inneholder forslag til ny plan flere positive endringer. Fylkeskommunedirektøren gir anbefalinger til justering av enkelte avsnitt i planen.

Kristiansand, 17.10.2024

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Kenneth Andresen
fylkesdirektør Analyse og plan